

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

64

Na temelju članka 5. stavka 4. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (»Narodne novine« broj 131/97, 163/03, 137/04 – pročišćeni tekst), ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, donosi

PRAVILNIK

O OČUVANJU I KORIŠTENJU BILJNIH GENETSKIH RESURSA TE NAČINU RADA I UREĐENJU BANKE BILJNIH GENA POLJOPRIVREDNOG BILJA

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se način sakupljanja, očuvanja, opisivanja, ocjenjivanja i uporaba biljnih genetskih resursa u poljoprivredi te način rada i organizacije banke biljnih gena poljoprivrednog bilja na području Republike Hrvatske.

Članak 2.

U smislu ovog Pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

Biljni genetski resursi u poljoprivredi su (u daljnjem tekstu: genetski resursi) tradicionalne i moderne sorte poljoprivrednog bilja, hortikulturnog bilja, ljekovitog i aromatičnog bilja, voćne vrste, oplemenjivački materijal poljoprivrednog bilja, divlji srodnici poljoprivrednog bilja i sve druge biljke koje se mogu koristiti za uzgoj u poljoprivredi u cilju osiguranja prehrane.

Genetski materijal je bilo koji dio biljke, uključivo reproduktivne ili vegetativne dijelove za razmnožavanje, kojim se prenose nasljedna svojstva.

In-situ čuvanje genetskog materijala podrazumijeva čuvanje u ekosistemu ili prirodnom staništu ili u kultiviranom (on-farm) okruženju gdje se primjerci uzgajaju u ograničenom broju te se minimalna populacija primjerka može vidjeti u svim fazama razvoja biljke.

Ex-situ čuvanje je čuvanje genetskog materijala izvan prirodnog staništa.

Ex situ kolekcije jesu kolekcije genetskih materijala koji se trajno čuvaju izvan prirodnog staništa.

Članak 3.

(1) Poslovi skupljanja i čuvanja genetskih resursa na području Republike Hrvatske provode se u sklopu Nacionalnog programa za biljne genetske resurse u poljoprivredi (u daljnjem tekstu: Nacionalni program).

(2) Nacionalni program donosi Povjerenstvo za biljne genetske resurse (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) iz članka 4. stavka 1. točke 5. Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (u daljnjem tekstu: Zakon), uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(3) Nacionalnim programom utvrdit će se stanje inventarizacije postojećih kolekcija

genskih resursa, strategija i smjernice razvoja nacionalne politike očuvanja genskih resursa, te smjernice za regionalnu i međunarodnu suradnju.

(4) Nacionalni program uključuje sljedeće aktivnosti:

- inventarizacija genetskih resursa
- sakupljanje primjeraka genskih resursa
- očuvanje in-situ i ex-situ
- opis i ocjenjivanje primjeraka genetskih resursa
- izgradnja kapaciteta za čuvanje
- istraživanje genetskih resursa
- razvoj odgovarajuće legislative
- reguliranje korištenja i razmjene genskih resursa
- informiranje javnosti o značaju očuvanja genskih resursa.

Članak 4.

Sudionici u Nacionalnom programu su predstavnici Ministarstva, banaka biljnih gena poljoprivrednog bilja (u daljnjem tekstu: gen-banka), sveučilišta, istraživačkih instituta, oplemenjivača bilja, tvrtki koje se bave sjemenarstvom, nevladinih organizacija, poljoprivrednih proizvođača i drugih pravnih i fizičkih osoba koje su svojim radom vezane za genetske resurse.

Članak 5.

(1) Povjerenstvo provodi Nacionalni program i osigurava povezivanje i usklađivanje rada svih sudionika.

(2) Povjerenstvo može imenovati koordinate za pojedine dijelove programa, te osniva radne grupe za uža područja.

(3) Povjerenstvo provodi nadzor kolekcija koje čuvaju pojedini sudionici u Programu.

Članak 6.

(1) Za potrebe provođenja Nacionalnog programa Povjerenstvo donosi Godišnji program aktivnosti.

(2) Godišnjim programom aktivnosti Povjerenstvo utvrđuje plan i program rada u godini i raspodjelu financijskih sredstava.

(3) Godišnji plan i program rada donosi se u roku od 30 dana od usvajanja državnog proračuna.

(4) Jednom godišnje održava se sastanak sudionika Nacionalnog programa, na kojem se sudionici informiraju o postignutim rezultatima, te donose planove rada za naredno razdoblje.

Članak 7.

(1) Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku vodi središnju gen-banku pri kojoj se objedinjuju svi podaci o čuvanim i prikupljenim genetskim resursima pri ostalim gen-bankama sudionika Nacionalnog programa.

(2) Središnja gen-banka čuva bazičnu kolekciju sjemena svih primjeraka genetskog materijala iz gen-banaka.

(3) Za svaki primjerak koji se čuva pri središnjoj gen-banci ili gen-bankama sudionika vode se sljedeći podaci:

1. Identifikacijski podaci – najosnovniji podaci o uzorku: broj uzorka, biljna vrsta, podaci o instituciji koja je primjerak genetskog materijala prikupila, mjesto i datum skupljanja, biološki status uzorka;

2. Podaci o čuvanju uzorka: uvjeti čuvanja, datum stavljanja na čuvanje, podaci o početnoj

vlazi i klijavosti, podaci o monitoringu klijavosti, količina čuvanog sjemena, podaci o umnažanju i/ili regeneraciji;

3. Podaci o opisu: bilježenje osobina uzorka koje su visoko nasljedne, lako se opažaju i izražene su neovisno o okolini;

4. Podaci o ocjeni: bilježenje osobina uzorka koje ovise o okolini.

Članak 8.

(1) Gen-banku čine *in-situ* i/ili *ex-situ* kolekcije genetskog materijala, za koje se vodi propisana evidencija.

(2) Evidencija iz stavka 1. ovog članka vodi se prema vodičima koje donosi Povjerenstvo uz suglasnost Ministarstva.

(3) Gen-banka mora ispunjavati minimalne tehničke, organizacijske i stručne uvjete, za očuvanje uzorka *in-situ* i *ex-situ*.

(4) Minimalne uvjete iz stavka 3. ovog članka propisuje Povjerenstvo uz suglasnost Ministarstva.

(5) Povjerenstvo procjenjuje ispunjavanje minimalnih uvjeta iz stavka 4. ovog članka i način vođenja evidencije iz stavka 2. ovog članka te pismeno potvrđuje pojedinu gen-banku ukoliko ispunjava tražene uvjete.

(6) Voditelj gen-banke odgovoran je za čuvanje, opisivanje, umnažanje i regeneraciju kolekcije *in-situ* i *ex-situ*, ili poljske kolekcije koja se razmnožava vegetativnim putem.

(7) Gen-banka nakon prikupljanja i evidentiranja novog uzorka redovito prosljeđuje podatke i bazni primjerak genetskog materijala središnjoj gen-banci.

(8) Odgovorna osoba u gen-banci koju je potvrdilo Povjerenstvo sukladno stavku 5. potpisuje pristupnicu Nacionalnom programu, na Obrascu 1 koji se nalazi u prilogu i sastavni je dio ovog Pravilnika.

Članak 9.

(1) U cilju očuvanja genskih resursa poticat će se osnovne aktivnosti koje se odvijaju za svaku kolekciju genetskih resursa i to:

- opisivanje i umnažanje;
- vođenje evidencije;
- čuvanje genetskog materijala.

(2) Za vrednovanje pojedinih aktivnosti iz stavka 1. ovog članka utvrđuje se sustav bodovanja prema Tablici 1. koja se nalazi u prilogu i sastavni je dio ovog Pravilnika.

(3) Vrijednost boda utvrđuje Ministarstvo na prijedlog Povjerenstva.

(4) Povjerenstvo utvrđuje prijedlog vrijednosti boda u sklopu Godišnjeg programa aktivnosti, a na temelju očekivanih troškova za aktivnosti iz stavka 1. ovog članka i godišnjeg iznosa sredstva za očuvanje genetskih resursa utvrđenih u Državnom proračunu.

(5) Broj primjeraka genetskog materijala koje svaki sudionik prijavljuje za dodjelu poticajnih sredstava iz stavka 1. ovog članka ocijenit će Povjerenstvo.

(6) Prijedlog za isplatu godišnjeg iznosa poticajnih sredstava koji će se dodjeljivati pojedinom sudioniku donosi Povjerenstvo najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.

Članak 10.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od objave u »Narodnim novinama«, a odredbe članka 9. ovog Pravilnika primjenjivat će se od 1. siječnja 2005. godine.

Klasa: 011/02/04-01/77

Urbroj: 525-1-04-1

Zagreb, 30. rujna 2004.

Ministar
Petar Čobanković, v. r.

TABLICA 1.

Aktivnost	Opis aktivnosti	Bodovi	Napomena
Opisivanje i umnažanje	po uzorku prvo umnažanje i opisivanje	100	Prvo umnažanje i opisivanje primjerka genetskog materijala prihvaća se temeljem uredno vođene evidencije.
	po uzorku ostala umnažanja	50	Za postojeće uzorke priznaje se umnažanje svakog primjerka u aktivnoj kolekciji jednom u 10 godina a u bazičnoj jedan put u 20 godina (10% odnosno 5% od broja primjeraka genetskog materijala koji se drže u kolekciji godišnje)
Vođenje dokumentacije	po aktivnoj kolekciji od 50 do 500 primjeraka genetskog materijala	500	Prihvaća se prema potvrdi o predanom izvješću Zavodu prema broju primjeraka genetskog materijala u kolekciji
	po aktivnoj kolekciji od 500 do 5000 primjeraka	1.000	
	po aktivnoj kolekciji iznad 5000 primjeraka za bazičnu kolekciju	5.000 50.000	
Čuvanje	10 – 100 primjeraka genetskog materijala	100	Prihvaća se za sve uzorke evidentirane u centralnoj gen-banci
	101 – 500 primjeraka genetskog materijala	1000	
	501 – 1000 primjeraka genetskog materijala	3000	
	1001 – 5000 primjeraka genetskog materijala	1000	
	iznad 50.000 primjeraka genetskog materijala	25.000	

OBRAZAC 1
P R I S T U P N I C A

Nacionalnom programu za biljne genetske resurse u poljoprivredi

Potpisom ove pristupnice obvezujem se da ću za osobnu i opću dobrobit sadašnjih i budućih generacija sudjelovati u prikupljanju biljnih genetskih resursa u poljoprivredi u skladu sa svim aktima Republike Hrvatske koji reguliraju pitanje očuvanja biljnih genetskih resursa u poljoprivredi.

(ime i prezime odgovorne osobe u gen-banci)